

Sylfaen Uned 14 y de - Adolygu ac Ymestyn

Nod: Adolygu unedau 7-13 – Trefnu mynd i ddigwyddiadau

Arranging to go to events

Geirfa

calon(nau)	heart(s)	gwisg(oedd)	uniform(s), costume(s)
cantores(au)	female singer(s)	santes(au)	saint(s)
dawns(feydd)	dance(s)		

bardd (beirdd)	poet(s)	Norman(iaid)	Norman(s)
bedd(au)	grave(s)	sant (saint)	saint(s)
canwr (cantorion)	singer(s)	teithiwr (teithwyr)	traveller(s)
cwt (cytiau)	hut(s)	twrci	turkey
ffŵl (ffyliaid)	fool(s)	tywod	sand
grŵp (grwpiau)	group(s)	ymwelydd (ymwelwyr)	tourist(s), vistor(s)
llungopiwr	photocopier		

creulon	cruel	unig	lonely, only
rhesymol	reasonable		

bwcio	to book	gwylltio	to lose one's temper
gweddïo	to pray	lliwio	to colour

gwisg ffansi	fancy dress	sef	i.e. (that is)
Noswyl Nadolig	Christmas Eve	yn ystod	during

Geiriau pwysig i fi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gêm o gardiau

				
A	Ers faint wyt ti'n dysgu Cymraeg?	Ble ei di ar wyliau nesa?	Ers faint wyt ti'n byw yn dy dŷ/fflat di?	Pwy ffoniaist ti ddiwetha?
2	Pryd est ti ar drên ddiwetha?	Wyt ti'n defnyddio TikTok?	Faset ti'n hoffi gweithio tramor?	Beth gei di i frecwast yfory?
3	Beth wnei di fwyta dydd Nadolig?	Beth oedd dy swydd gynta di?	Wyt ti'n mwynhau hedfan?	Wyt ti'n prynu dillad ail-law?
4	Pryd gwnei di godi yfory?	Gyda phwy gwnei di siarad Cymraeg yr wythnos nesa?	Oes hoff anifail 'egsotig' gyda ti?	Gyda phwy cei di baned nesa?
5	Pryd est ti ar fws ddiwetha?	Wyt ti'n gyrru car?	Ers faint wyt ti'n byw yn yr ardal?	Am faint o'r gloch ei di i'r gwely heno?
6	Sut ei di ar wyliau nesa?	Faset ti'n hoffi bod yn filfeddyg?	Oedd anifail anwes gyda ti pan o't ti'n blentyn?	Beth yw dy hoff lyfr di?
7	Wyt ti'n mwynhau defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol?	Pan gei di baned nesa, beth gei di?	Wyt ti'n bwyta llawer o siocled?	Beth yw dy hoff raglen gomedi di?
8	Pryd est ti i'r sinema ddiwetha?	Ble gwnei di dy siopa Nadolig di?	Beth wyt ti'n ei feddwl o griced?	Ble ei di ar ôl y dosbarth?
9	Ble ei di mis Awst nesa?	Beth gei di i ginio dydd Sul?	Pryd ei di i ffwrdd dros nos nesa?	Beth wyt ti'n ei feddwl o operâu sebon?
10	Oes ffilm yn y sinema faset ti'n hoffi ei gweld?	Pryd ei di i'r theatr/sinema nesa?	Oes ofn rhywbeth arnat ti?	Fyddi di'n anfon ebost at rywun heddiw?
Jac	Beth wnei di yfory?	Beth yw dy hoff ffilm di?	O't ti'n hoffi darllen pan o't ti'n blentyn?	Oes anifail anwes gyda ti?
Brenhines	Wyt ti'n hoffi gwrando ar y radio?	Ble ei di i siopa nesa?	Beth wnei di y penwythnos nesa?	Beth wnei di wylïo dros y penwythnos?
Brenin	Beth wnest ti y penwythnos diwetha?	Beth wnei di dydd Sul?	Beth sy'n digwydd yn y byd chwaraeon ar hyn o bryd?	Beth wnei di ddarllen dros y penwythnos?

Adolygu

Beth yw'r cwestiwn?

.....?

Gwnaf i godi am saith o'r gloch.

.....?

Gwnaf i bobi cacen ar ôl y dosbarth.

.....?

Af i i'r sinema yfory.

.....?

Caf i uwd i frecwast yfory.

Cael

Gaf i gau'r ffenest?

Cei, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gaiff e gau'r ffenest?

Caiff, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gawn ni gau'r ffenest?

Cewch, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gân nhw gau'r ffenest?

Cân, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gaf i gau'r ffenest?

Na chei, mae'n flin gyda fi. Mae hi'n dwym yma.

Gaiff hi gau'r ffenest?

Na chaiff, mae'n flin gyda fi. Mae hi'n dwym yma.

Gawn ni gau'r ffenest?

Na chewch, mae'n flin gyda fi. Mae hi'n dwym yma.

Gân nhw gau'r ffenest?

Na chân, mae'n flin gyda fi. Mae hi'n dwym yma.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir.

Yn y swyddfa

Gaf i symud fy nesg i?

Na chaiff, dim heddiw, mae hi'n dost.

Gaiff Dafydd ddod i'r cyfarfod gyda fi?

Cei, wrth gwrs, mae digon o le yma.

Gaiff Mair drefnu gwesty i fi?

Na chewch. 'Dyn ni'n rhy brysur ar ddiwedd yr wythnos.

Gaf i awr ginio hir heddiw, os gweli di'n dda?

Cewch, wrth gwrs. Does neb arall yna.

Gaf i ddefnyddio'r llungopiwr?

Caiff, wrth gwrs. Gwnaf i ddweud wrtho fe.

Gaiff Jac a fi fynd i'r ystafell gyfarfod?

Cei, wrth gwrs. Wyt ti'n gwybod y cod?

Gaf i archebu cadeiriau newydd i'r swyddfa?

Na chei. 'Dyn ni'n rhy brysur.

Gawn ni orffen yn gynnar dydd Gwener?

Na chei, maen nhw'n rhy ddud.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir eto.

Yn y gwaith

Gaf i archebu papur i'r swyddfa?

Gaf i fenthyg eich ffôn chi?

Gaf i ebostio'r gwesty nawr?

Gaf i gofrestru ar gwrs cyfrifiaduron?

Gaiff y bôs eich gweld chi am funud?

Gaiff Siân ac Aled weld y ffeil?

Dw i ddim yn gwybod y manylion eto.

Oes problem?

Does dim batri ar ôl gyda fi.

Dw i ddim wedi gorffen gyda hi eto.

Does dim ar ôl?

Mae'n bwysig dysgu pethau newydd.

Cei di fynd i ginio nawr.

Cei di fynd adre nawr.

Cewch chi weithio gartre yfory.

Cewch chi orffen yn gynnar yfory.

You may go to lunch now.

You may go home now.

You may work at home tomorrow.

You may finish early tomorrow.

Dw i ddim yn cael...

siarad Saesneg yn y dosbarth
Cymraeg.

ysmygu yn y tŷ.

.....

.....

Pan o'n i'n blentyn, do'n i ddim yn cael

bwyta losin yn ystod yr wythnos.

aros lan yn hwyr.

.....

.....

Ynganu

Mae pawb yn gwybod am Dewi Sant ond mae Santes Cariadon gyda ni yng Nghymru hefyd. Dwynwen yw enw Santes y Cariadon a ‘dyn ni’n anfon cerdyn at ein cariad ar Ionawr 25. Mae eglwys Santes Dwynwen yn Llanddwyn, Ynys Môn. Mae’n lle hyfryd iawn. Wrth gwrs, mae hi’n bosib anfon cerdyn Sant Ffolant at eich cariad ym mis Chwefror hefyd os dych chi’n rhamantus.

Calendr y flwyddyn

Parwch y diffiniadau (*definitions*):

saith diwrnod	Dydd Calan
24 awr	Dydd Gŵyl Dewi
chwe deg eiliad	Nos Galan
chwe deg munud	Calan Mai
pedair wythnos	Calan Gaeaf
deuddeg mis	wythnos
deg mlynedd	munud
can mlynedd	diwrnod
25 Rhagfyr	blwyddyn
26 Rhagfyr	awr
31 Rhagfyr	mis
1 Ionawr	degawd
1 Mawrth	Dydd Nadolig
1 Mai	canrif
31 Hydref	Gŵyl San Steffan

Beth wnewch chi y flwyddyn nesa?

Dyma galendr o ddigwyddiadau eich menter iaith leol am y flwyddyn. Mae mentrau iaith yn trefnu digwyddiadau Cymraeg.

[Y Mentrau Iaith | Cryfhau'r Gymraeg yn y Gymuned](#)

Siaradwch â'ch partner. Dilynwch y patrwm.

A: Ble ewch chi ym mis xx?

B: Af i i'r xx.

A: A finnau. Af i i'r xx hefyd. **neu** Af i i'r xx.

Oes un digwyddiad dych chi'n cytuno dych chi ddim yn ei hoffi?

Ionawr 25	Cyngerdd Santes Dwynwen. Neuadd fawr Abercastell.	Disgo Santes Dwynwen. Dewch i ddawnsio – clwb nos y Bont, Bryncastell.
Chwefror ____	Dewch i weld gêm rygbi Cymru v Lloegr ar S4C. Clwb Rygbi Trecastell.	Cwis Tafarn. Yn y Llew Du, Abercastell. Gwobrau bendigedig!
Mawrth 1	Cinio Gŵyl Dewi. Gwesty'r Castell, Bryncastell. Cawl, cinio a bara brith am £15.	Cyngerdd yng Nghapel y Groes, Abercastell gyda chôr y capel a llawer mwy.
Ebrill 1	Noson gomedi Ffŵl Ebrill. Clwb Comedi'r Castell. Bar tan hanner nos. Oedolion yn unig!	Dewch i ddweud eich jôcs yn neuadd ysgol Abercastell. Llawer o hwyl i bawb o bob oed.
Mai 1	Ffair mis Mai – cae Ysgol y Bryn, Bryncastell.	Sêl cist car. Dewch i gael bargaen! Maes parcio Canolfan Hamdden Abercastell.
Mehefin 21	Gŵyl Ganol Haf. Dewch â phicnic i fwynhau cyngerdd jazz - Gerddi Plas Abercastell.	Barbeciw Canol Haf – Fferm Cae Llwyd, Bryncastell. Bwyd a band!
Gorffennaf 29	Taith Gerdded ar lan y môr. Croeso i bawb. Parciwch yn y maes parcio, traeth Abercastell.	Carnifal Trecastell. Parêd yn dechrau am 10 o'r gloch o faes parcio'r ysgol, drwy'r stryd fawr at y Ffair.
Awst 11	Bws i'r Eisteddfod Genedlaethol. Dechrau o Ganolfan Hamdden Bryncastell am 7 y bore. Yn ôl erbyn 7 y nos.	Gêm griced rhwng athrawon a rhieni ysgol Abercastell, yn y Clwb Criced.
Medi 13	Bore Coffi i ddysgwyr – Croeso'n ôl! Canolfan Gymraeg Trecastell.	Gêm bêl-droed rhwng Abercastell Athletig a Bois Bryncastell. Bwffe wedyn yn y Clwb Pêl-droed.
Hydref 31	Parti Calan Gaeaf i deuluoedd yr ardal. Gwisg ffansi a gemau. Neuadd y dre, Abercastell.	Dawns Calan Gaeaf i bobl dros 18 – Tafarn y Bont, Abercastell. Gwobr i'r wisg ffansi orau!
Tachwedd 3	Noson Tân Gwyllt! Parc Llanbryncastell. Tân gwyllt a bwyd poeth gan ddynion tân Abercastell. £5.	Drama Gymraeg – "Cuddio yn y cwt" – clwb drama ardal Abercastell. Yn Theatr Bryncastell.
Noswyl Nadolig	Gwasanaeth carolau Cymraeg yn Eglwys y dre, Llancafell.	Cinio twrci – clwb hen bobl Trecastell. Dewch i helpu ac i roi Parti Nadolig gwych i hen bobl yr ardal.

Mae'r dosbarth yn trefnu parti bach yn neuadd y pentref, ar ddiwedd y tymor.

Tiwtor: Dych chi'n cofio am y parti bach i ddathlu diwedd y tymor? Pwy sy'n gallu dod?

Ceri: Pryd mae e'n dechrau, eto?

Tiwtor: Dwedon ni 7 o'r gloch, dw i'n meddwl.

Ceri: Reit, dim problem. Dof i.

Eryl: Ddof i ddim ar y dechrau, mae'n flin gyda fi – dw i'n gweithio mewn tafarn tan 8 o'r gloch bob nos Wener nawr. Ond dof i ar ôl y gwaith, os bydd hynny'n iawn?

Tiwtor: Bydd hynny'n iawn, dim problem. Sam a Chris, beth amdanoch chi?

Sam: Down ni yn y car ar ôl ein sesiwn Pilates.

Tiwtor: Dyw Alex ddim yma heno ond ddaw hi hefyd?

Chris: Daw Alex, dw i'n siŵr. Daw hi ar y bws a byddwn ni'n rhoi lifft adre iddi hi.

Tiwtor: Grêt! Dof i â chacen siocled fawr.

Ceri: Mmm, hyfryd! A dof i â brechdanau i bawb, rhai cig a rhai figan.

Eryl: Bydd rhaid i fi ddod â'r gwin – dw i'n gweithio mewn tafarn wedi'r cwbl!

Tiwtor: Gwych! Dewch i fwynhau ac ymlacio ar ddiwedd tymor hyfryd o ddysgu Cymraeg.

Beth yw:

dof i _____

ddof i ddim _____

ddaw hi? _____

down ni _____

Dyfodol dod

Dof i yn y car.
Dof i ar y bws.
Dof i ar y trê.
Dof i ar y beic.

I'll come in the car.
I'll come on the bus.
I'll come on the train.
I'll come on the bike.

Sut dewch chi i'r dosbarth?
Sut dewch chi i'r parti?
Sut doi di i'r parti?
Sut doi di i'r gwaith?

How will you come to class?
How will you come to the party?
How will you come to the party?
How will you come to work?

Parti Gwisg Ffansi

Sut doi di i'r parti?
Fel beth doi di i'r parti?

Dof i ar y bws.
Dof i fel Batman.

Enw	Dod i'r parti sut?	Dod i'r parti fel...

Daw Ceri fel Batman.
Daw Sam fel canwr opera.
Daw e fel bachgen ysgol.
Daw Dafydd a Siân fel bwystfilod.

Ceri will come as Batman.
Sam will come as an opera singer.
He'll come as a schoolboy.
Dafydd and Siân will come as monsters.

Down ni i'r cyfarfod nesa.
Ddown ni ddim i'r cyfarfod nesa.
Dôn nhw i'r cyfarfod nesa.
Ddôn nhw ddim i'r cyfarfod nesa.

We'll come to the next meeting.
We won't come to the next meeting.
They'll come to the next meeting.
They won't come to the next meeting.

Dof i â gwin.
Dof i â llaeth.
Dof i â bisgedi.
Dof i â choffi.

I'll bring wine.
I'll bring milk.
I'll bring biscuits.
I'll bring coffee.

Gwyllo a gwrando

1. Edrychwch ar y fideo o Sir Gaerfyrddin a Thalacharn (*Laugharne*) heb y sain. Beth dych chi'n ei weld? Ysgrifennwch rai o'r pethau dych chi'n gweld yn y blwch.

2. Mae'r geiriau newydd yma yn y darn. Llenwch y bylchau. Mae'r brawddegau i gyd yn dod o'r ffilm.

bedd Cwt Cychod Normaniaid sef ymwelwyr bardd

Roedd y _____ Dylan Thomas yn byw yna.

Mae _____ a Chymry wedi rheoli'r castell.

Roedd Cymro arall enwog yn byw yma, _____ Dylan Thomas.

Roedd e'n byw ger y môr yn y _____.

Mae ei _____ e yn eglwys Talacharn.

Mae llawer o _____ yn dod yma drwy'r flwyddyn.

3. Atebwch y cwestiynau yma nawr.

- Beth yw enw *Pendine* yn Gymraeg?

.....

- Mae dau gastell yn y fideo. Ble maen nhw?

.....

- Pam mae Talacharn yn enwog?

.....

- Ble buodd Dylan Thomas farw?

-
- Ble mae ei fedd e?
-

- Mae llawer o ymwelwyr o un rhan o'r byd yn dod i Dalacharn. O ble?
-

4. Ble mae'r lluniau yma? Ysgrifennwch y lle o dan y llun.
Beth oedd Dylan Thomas yn wneud yn y lleoedd yma? Siaradwch â'ch partner chi.

-
5. Cyn gwyllo dechrau'r fideo eto, llenwch y bylchau gyda'ch partner chi.

Y _____ nesa, beth _____ fynd am dro i rywle newydd yng _____? Mae llawer _____ leoedd bendigedig yn y de a'r gogledd. _____ Sir Gaerfyrddin yn arbennig iawn. Dych chi'n gallu cerdded llwybr yr arfordir _____ Mhentywyn, traeth saith _____ o hyd. Neu, _____ am fynd _____ weld y castell yn Llansteffan?

Trefnu taith ddosbarth yn yr ardal

Ble awn ni?

Beth wnawn ni yno?

Pryd awn ni?

Beth wnawn ni weld yno?

Sut awn ni?

Beth gawn ni i fwyta ac yfed yno?

O ble awn ni?

Pryd down ni'n ôl?

Sgwrs 2

- Sam:** Mae Tad-cu'n dathlu ei ben-blwydd yn saith deg y mis nesa.
- Chris:** Ydy. Beth wnawn ni i ddathlu?
- Sam:** Beth am fynd â fe i'r Llew Aur yn Llanbryncastell?
- Chris:** Pam rwyd ti eisiau mynd i'r Llew Aur?
- Sam:** Dw i'n meddwl bod y Llew Aur yn gyfleus. Cawn ni ginio dydd Sul da yna. Ac mae Tad-cu'n nabod y staff yn dda.
- Chris:** Ac mae'r cwrw'n eitha rhesymol.
- Sam:** Dw i'n hoff iawn o'r pwdinau hefyd – dw i wrth fy modd gyda'r gacen gaws!
- Chris:** Mmmm – a finnau! Pa anrheg gawn ni iddo fe?
- Sam:** Dyw e ddim eisiau dim byd, dim ond gweld y teulu!
- Chris:** Chwarae teg iddo fe. Dof i â chacen.
- Sam:** Syniad da!

Siaradwch – Y flwyddyn nesa

Ticiwch bopeth byddwch chi'n ei wneud y flwyddyn nesa:

mynd ar wyliau	dathlu rhywbeth arbennig
gwylïo chwaraeon	mynd i grŵp yn yr ardal (e.e. côr)
gweld ffrindiau	dechrau hobi newydd
dysgu Cymraeg	mynd ar drip (e.e. i siopa)
addurno'r tŷ/fflat	mynd i ŵyl (e.e. yr Eisteddfod)

Beth fyddwch chi'n ei wneud y flwyddyn nesa – yn y gwanwyn, yn yr haf, yn yr hydref ac yn y gaeaf?

Beth dych chi'n ei wneud fel arfer amser Nadolig a dros y Pasg? Fyddwch chi'n gwneud rhywbeth gwahanol y flwyddyn nesa?

Sut byddwch chi'n ymarfer eich Cymraeg?

Robin Radio

a) Atebwch:

Pryd aeth Llinos ar wyliau ddiwetha?

Pwy helpodd Radio Rocio pan oedd Robin ac Anti Mair i ffwrdd?

Ble bydd Anti Mair ar ddydd Nadolig?

b) Gwrandewch am:

Rwyd ti newydd symud tŷ. *You have just moved house.*

munud ola *last minute*

hen bryd *high time*

c) Cyfieithwch:

I hate discussing the rota.

Will he come back with you?

His granny was from Wales.

Help Llaw

1. Dyfodol **dod** – Mae dyfodol **dod** yn wahanol i'r berfau eraill achos 'dyn ni'n defnyddio'r llythyren (*letter*) **o**, dim **a**:

gwneud

gwnaf i
gwnei di
gwnaiff e/hi
gwnawn ni
gwnewch chi
gwnân nhw

mynd

af i
ei di
aiff e/hi
awn ni
ewch chi
ân nhw

cael

caf i
cei di
caiff e/hi
cawn ni
cewch chi
cân nhw

dod

dof i
doi di
daw e/hi
down ni
dewch chi
dôn nhw

2. Cofiwch: **dod â** = to bring. Mae **â** yn achosi (*cause*) treigladau llaes. Mae **â** yn troi yn **ag** o flaen llafariad (*vowels*).

Dof i â bisgedi.

Dof i â choffi.

Dof i ag afalau.